

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: kn.cks@regeringskansliet.se
Diarienummer: KN2025/02333

REMISSVAR: FÖRSLAG TILL KOMPLETTERING AV EU-FÖRORDNINGEN OM FÖRPACKNINGAR I SVENSK RÄTT

Klimat- och näringslivsdepartementet har genom remiss den 15 december 2025 (KN2025/02333) gett berörda aktörer möjlighet att lämna synpunkter på Naturvårdsverkets delredovisning om genomförandet av EU:s förordning om förpackningar och förpackningsavfall. Denna delredovisning omfattar de artiklar i EU-förordningen som ska börja tillämpas senast tre år från förordningens ikraftträdande, det vill säga senast i februari 2028. Delredovisningen innehåller förslag till hur svensk lagstiftning ska anpassas till EU:s förordning om förpackningar, vilket bland annat innebär att den nuvarande svenska förpackningsförordningen upphävs och ersätts av en förordning med kompletterande nationella bestämmelser samt följdändringar i andra förordningar. Förslagen syftar till ett rättssäkert genomförande av EU-förordningen, till att förbättra förutsättningarna för ökad materialåtervinning och till att skapa tydliga och enhetliga regler för berörda aktörer. Naturvårdsverket bedömer att förslagen sammantaget medför begränsade konsekvenser.

Inledning

HSB Riksförbund har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på Naturvårdsverkets delredovisning av uppdraget att föreslå kompletteringar av EU-förordningen om förpackningar i svensk rätt.

HSB är Sveriges största bostadskooperation som ägs av 670 000 medlemmar. Vi förvaltar bostads- och hyresrätter, utvecklar bostäder och erbjuder bostäder över hela Sverige. HSB har i över 100 år haft ambitionen att påverka samhällsutvecklingen i rätt riktning. Därför är våra klimatmål ambitiösa och HSBs nettoutsläpp ska vara noll i hela värdekedjan senast år 2040. För att säkerställa att våra klimatmål går hand i hand med vetenskapen har de antagits i enlighet med Science based target initiative. Tillsammans ökar vi takten mot det hållbara boendet.

HSB lämnar i detta remissvar synpunkter på de förslag som har direkt eller indirekt påverkan på vår verksamhet.

HSB:s synpunkter

4.6.1 Allmänna krav på producentansvarsorganisation

HSB är positivt till Naturvårdsverkets förslag att den ansvariga producentansvarsorganisationen ska ha ett tydligt ansvar för att informera slutanvändare i enlighet med EU-förordningen om förpackningar. Ett samlat informationsansvar hos producentansvarsorganisationerna bidrar till en mer enhetlig, effektiv och igenkännbar kommunikation och minskar risken för parallella eller överlappande informationsinsatser.

HSB ser även positivt på att informationsansvaret samordnas när flera producentansvarsorganisationer finns och att Naturvårdsverket ges en övervakande roll. Detta skapar förutsättningar för likvärdig information i hela landet och stärker systemets effektivitet.

4.7.1 Kommunernas insamlingsansvar - rollfördelning och samverkan

Samråd med fastighetsinnehavare gäller vid framtagande och revidering av kommunal avfallsplan, men HSB anser att det därutöver behövs tydligare krav eller nationell vägledning för samverkan vid operativa förändringar som direkt påverkar flerbostadshus, till exempel byte av hämtningsplats, kärllkapacitet, dragvägar och tömningsintervall. HSB efterfrågar att det anges hur kommunen ska informera i god tid, hur dialog och dokumentation ska ske samt hur praktiska begränsningar i fastigheten ska hanteras för att undvika lösningar som inte fungerar i drift.

4.7.2 Undantag från separat insamling av övrigt förpackningsmaterial

HSB är positivt till Naturvårdsverkets förslag om undantag från kravet på separat insamling av övrigt förpackningsmaterial och att sådant förpackningsavfall i stället samlas in tillsammans med avfall av samma material på platser där kommunerna tar emot avfall direkt från hushåll.

För bostadsrättsföreningar innebär förslaget en tydlig förenkling av sorteringen för hushållen och bättre förutsättningar för en funktionell utformning av avfallsutrymmen. Separata fraktioner för sällan förekommande material som textil, porslin, keramik och sten skulle öka komplexiteten, utrymmesbehovet och risken för felsortering utan att ge motsvarande miljönytta.

4.7.4 Förpackningar som på grund av sina farliga egenskaper ska klassificeras som farligt avfall när de blir avfall

HSB ställer sig mycket positivt till Naturvårdsverkets förslag om att förpackningar som på grund av sina farliga egenskaper ska klassificeras som farligt avfall när de blir avfall omfattas av ett tydligt producentansvar med tillhörande finansiering.

HSB vill särskilt uppmärksamma lustgasbehållare, som kan medföra säkerhets- och arbetsmiljörisker i bostadsrättsföreningar, bland annat i samband med hantering i komprimatorer och vid avfallshämtning. Att producentansvarsorganisationerna nu får ett tydligt ansvar för insamling och finansiering är därför välkommet.

4.7.5 Kommuners ansvar för kvalitet

I avsnitt 4.7.5 anges att kommunerna ska säkerställa att förpackningsavfall som samlas in och

överlämnas till producentansvarsorganisationerna håller tillräcklig kvalitet för materialåtervinning. Samtidigt har producentansvarsorganisationerna ansvar för att avfallet hanteras så att materialåtervinning kan ske, vilket innebär att kvalitetsansvaret behöver ses i hela kedjan, från insamling till behandling.

HSB anser att kvalitetsansvaret behöver förtydligas. I flerbostadshus är sorteringskvaliteten beroende av flera faktorer, bland annat boendes beteenden, hur information ges och hur insamlingssystemen är utformade. Ekonomiska styrmedel är inte tillräckliga för att höja kvaliteten i det insamlade förpackningsavfallet.

HSB anser därför att producentansvarsorganisationernas ansvar bör stärkas, särskilt vid återkommande felsortering. Informationsansvar gentemot slutanvändare samt ersättning till kommunerna för informationsinsatser bör i större utsträckning kopplas till uppnådd kvalitet i det insamlade materialet. Vid omfattande kvalitetsbrister bör producentansvarsorganisationerna ta ett ökat ansvar för åtgärder och kostnader, medan en hög och stabil kvalitet innebär att informationsinsatser kan begränsas till löpande uppföljning, generell information och återkommande kvalitetssäkring snarare än riktade eller förstärkta åtgärder.

HSB anser även att det måste bli enklare för hushållen att sortera rätt. Producenternas ansvar för tydlig märkning och förpackningsutformning som underlättar korrekt sortering bör betonas, särskilt för förpackningar som består av flera material.

HSB vill uppmärksamma att regelkrav och informationsinsatser inte ensamma är tillräckliga för att säkerställa en hög och stabil sorteringskvalitet över tid. Erfarenheter från flerbostadshus visar att återkommande felsortering ofta är kopplad till invanda beteenden.

Mot denna bakgrund bör genomförandet av EU-förordningen även ses i ett långsiktigt perspektiv där utbildning om källsortering, materialåtervinning och resurshushållning i förskola och skola kan bidra till att etablera hållbara vanor tidigt. Sådana utbildningsinsatser kan utgöra ett viktigt komplement till regelverket och bidra till att stärka systemets funktion över tid.

HSB efterfrågar därför nationell vägledning som klargör ansvarsfördelning, återkoppling och rimliga åtgärder vid kvalitetsbrister, så att fastighetsägare och bostadsrättsföreningar inte belastas med orimliga krav eller oförutsägbara merkostnader.

4.8 Insamling av förpackningsavfall från verksamheter

HSB är i grunden positivt till att producenterna, genom producentansvarsorganisationerna, ges ett utökat organisatoriskt och ekonomiskt ansvar för insamling av förpackningsavfall från verksamheter. Ett tydligare producentansvar kan bidra till mer heltäckande insamlingssystem och ökad materialåtervinning.

Samtidigt anser HSB att förslaget innehåller viktiga otydligheter. Det framgår inte tillräckligt klart vad producentansvarsorganisationernas utökade ansvar för direkt insamling från verksamheter innebär i praktiken eller hur kravet på tillräcklig kapacitet ska definieras, bedömas och följas upp. Detta skapar osäkerhet i genomförandet.

HSB ser en risk för att brister i producentansvarsorganisationernas insamlingssystem i praktiken leder till ökade krav eller kostnader för fastighetsägare och bostadsrättsföreningar, särskilt i fastigheter där verksamheter och bostäder är samlokaliserade. Det är därför viktigt att

fastighetsägare inte får ett indirekt ansvar för att kompensera för otillräcklig insamlingskapacitet.

HSB anser att förslaget behöver kompletteras med tydlig nationell vägledning som klargör kriterier för kapacitet, uppföljning och ansvarsfördelning samt tydliggör att producentansvarsorganisationerna bär huvudansvaret, inklusive kostnadsansvar, när systemen inte fungerar som avsett.

Med vänlig hälsning,

Johan Nyhus
Förbundsordförande
HSB Riksförbund